

Asia: VÄYLÄ/4030/07.02.03/2024

Maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittäminen, lausuntopyyntö kriteerien vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaanne (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Tunturi-Lapin Kehitys vastustaa maanteiden nopeusrajoitusten laskemista useista merkittävistä syistä.

Suunnitellut nopeusrajoitusten muutokset pidentäisivät merkittävästi matka-aikoja. 31.5 esittelytilaisuudessa esimerkiksi Kittilä-Rovaniemi välin matka-ajan muutos oli merkattu 5 min 14 s. Todellisuudessa aika on paljon pidempi; noin 20 minuuttia, mikä haittaa merkittävästi sekä asukkaiden, työmatkarendelöintiä ajavien että eritoten Lappiin suuntautuvien matkailijoiden liikkumista. Monet Tunturi-Lapin terveys- ja hyvinvointipalvelut, kuten erikoissairaanhoido ja synnytysosasto sijaitsevat nimenomaan Rovaniemellä. Tämä on jo merkittävä lisäys matka-aikaan ja vaikuttaa negatiivisesti myös Lapille tärkeän matkailuelinkeinon toimintaan. Lapin vähäliikenteisillä teillä ja pitkillä etäisyyksillä matkan piteneminen voivat myös aiheuttaa turhautumista ja lisätä onnettomuusriskiä jonojen kasvun lisääntyessä ohitustilanteissa ja varsinkin jos takana on jo pitkä päivän ajomatka eteläisestä Suomesta. Nopeuksien alentaminen voi johtaa ohitustilanteiden määrän kasvuun ja sitä kautta lisätä onnettomuusriskiä. Ajoneuvojen mittarivirheet voivat aiheuttaa sen, että osa ajoneuvoista ajaa reilusti alle 80 km/h nopeutta, joka voi lisätä erityisesti raskaan liikenteen ohitusten tarvetta. Linja-autot ajavat pääsääntöisesti 100 km/h-nopeudella ja kuljettajien lakisääteisten lepoaikojen vuoksi taukoja täytyisi pitää lyhyemmillä matkoilla, jos nopeuksia lasketaan. Tämä vaikeuttaa reittiliikenteen ajamista ja lisää ELY-keskuksen tukitarvetta uusille reiteille.

Matkailualan vuotuinen suora liikevaihto on Lapissa 1,1 mrd eur/ vuosi ja työllistävyys n. 8.000-10.000 htv vuodessa. Matkailu on ainoa vientitoimiala, joka maksaa myös veronsa Suomeen. Matkailu tuo lisäksi merkittäviä välillisiä vaikutuksia muille toimialoille, sillä yksi matkailuun sijoitettu euro tuo kerrannaisvaikutuksina +61 senttiä muille toimialoille. Nopeusrajoitusten laskeminen lisäisi

matka-aikoja, joka heikentäisi alueen houkuttelevuutta matkailijoiden silmissä ja he saattaisivat valita toisen mahdollisesti ulkomailla sijaitsevan matkakohteen.

Pidentyvät matka-ajat heikentäisivät alueen houkuttelevuutta matkailijoiden lisäksi myös uusien asukkaiden, sijoittajien ja yrityselämän kannalta. Lisäksi tämä vaikeuttaisi yritysten, kunnan ja hyvinvointialueen työvoiman saantia sekä työvoiman liikkumista naapurikuntiin, kun työmatkat pidentyvät jopa useilla tunneilla. Tavarantoimitukset hidastuisivat ja kuljetuskustannukset nousisivat kaikilla toimialoilla, mikä on merkittävä haitta jo valmiiksi korkeiden välimatkakustannusten Lapissa.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Tunturi-Lapin Kehitys luottaa jatkossakin Lapin Ely-keskuksen asiantuntijuuteen arvioida vähäliikenteisten teiden sopivat nopeusrajoitukset. Väyläverkon 3 mrd euron kansallinen korjausvelka ei saa olla syynä nopeusrajoitusten alentamiseen, joten maantieverkon kehittämistoimenpiteitä kansallisen huoltovarmuuden ja maailman geopoliittisen tilanteen vuoksi olisi todella tärkeää edistää teiden kuntoa eikä heikentää. Keskeisin tekijä liikenneturvallisuudessa on teiden säännöllinen kunnossapito ympärivuoden, ja etenkin talviaikaan. Kesäaikaan teiden pientareiden ja reuna-alueiden kasvuston säännöllinen leikkaaminen on myös tärkeää, sillä se antaa kuljettajalle lisää reagointiaikaa liikenteessä. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta tehokkaimpia toimia ovat siis tiestön korjausvelan vähentäminen ja riittävä ympärivuotinen kunnossapito.

Lapin liitto on jo lausunnossaan tuonut esille, että Lapissa on vuosina 2018-2022 tapahtunut neljä kuolemaan johtanutta onnettomuutta, jotka kaikki ovat johtuneet muista syistä kuin ylinopeudesta. Lisäksi Lapissa tapahtui tilastotietojen mukaan vuonna 2023 vain 4% henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista, mutta silti Väyläviraston muutosehdotuksen tiejaksoista noin 40% kohdistui Lappiin. Näiden tilastotietojen valossa emme pidä nopeusrajoitusten laskemista näillä tieosuuksilla, joilla jo ennestään tapahtuu vain vähän onnettomuuksia, liikenneturvallisuuden näkökulmasta perusteltuna.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Lapin Liikennejärjestelmä kokoontuu säännöllisesti ja on tehnyt hyvää työtä saavutettavuuden ja turvallisuuden edistämiseksi. Lapin liikennejärjestelmätyöryhmän kehittämissuunnitelmat painottavat matkailun ja elinkeinoelämän tukemista, mikä vaatii tehokkaita, sujuvia ja turvallisia liikenneyhteyksiä. Nopeusrajoitusten laskeminen ei ole missään vaiheessa ollut Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmissa, eikä näin tue Lapin laajan toimijajoukon yhdessä asetettuja tavoitteita, vaan pikemminkin heikentää saavutettavuutta ja sen myötä koko elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Nopeusrajoitusten laskut ovat seutukuntamme ja koko maakunnan liikennejärjestelmän, elinkeinojemme ja elinvoimamme kehittämisen ja kehittämissuunnitelmien vastaisia. Lapin osalta haitat olisivat siis merkittävästi hyötyjä suuremmat.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Väyläverkon 3 mrd euron kansallinen korjausvelka ei saa olla syynä nopeusrajoitusten alentamiseen, joten maantieverkon kehittämistoimenpiteitä kansallisen huoltovarmuuden ja maailman geopoliittisen tilanteen vuoksi olisi todella tärkeää edistää teiden kuntoa eikä heikentää.

Ehdotetun nopeusrajoitusmuutoksen sijaan liikenneturvallisuutta lisättäisiin tehokkaammin vähentämällä Lapin tiestön korjausvelkaa ja ylläpitämällä riittävää ympärivuotista kunnossapitoa.

Hettula Veli-Matti
Tunturi-Lapin Kehitys